

Norsk studentorganisasjon (NSO) ønsker å takke for muligheten til å komme med innspill til NOU 2019:25, Med rett til å mestre. I høringssvaret kommenterer vi i hovedsak på kapittel 9, men også et av forslagene i kapittel 5, kapittel 3 og kapittel 7. Vi bruker departementets forslag til nummerering og ønsker også å gi tilbakemelding til departementet på at det er en god måte å strukturere høringer på.

Kapittel 3 Sluttkompetanse, om å være kvalifisert og drøfting av endringer i tilbud og regelverk

7. Det innføres en rett for alle til å fullføre videregående opplæring med studiekompetanse eller full yrkeskompetanse.

NSO støtter utvalgets forslag. NSO støtter Elevorganisasjonen og henviser til deres høringssvar.

Kapittel 5 Det studieforbredende utdanningsløpet

33. Ordningen med generell studiekompetanse består.

NSO støtter utvalgets konklusjon at generell studiekompetanse skal bestå som grunnlaget for høyere utdanning. Vi ønsker gjerne å være med i en diskusjon om hvilke krav som skal stilles til å være "studieforbredt". Universitets- og høyskolelovutvalget diskuterte i NOU 2020:3 hva som gjør en kandidat studieforbredt. Det er viktig at vi finner løsningene på både studieforbredelse og frafall i videregående og høyere utdanning sammen. En endring i kunnskapsforvaltningen i grunnskole og videregående må skje i samarbeid med høyere utdanning. Det er viktig å se på utdanningsløpet helhetlig, og ikke hvert enkelt ledd separat. Den kunnskapen og kompetansen barn tilegner seg gjennom utdanningsløpet, helt fra barnehagen, har påvirkning på studentene som får opptak til høyere utdanning.

Kapittel 7 Omvalg og muligheter for videre utdanning

79. Retten til påbygging til generell studiekompetanse etter Vg2 fjernes, men retten til påbygging etter Vg3 skal bestå

NSO støtter ikke utvalgets forslag. Med en slik endring tvinges elever til å skulle fullføre hele lærlingløpet før de får mulighet til å opparbeide seg generell studiekompetanse. I verste fall ser vi for oss at noen elever må gjennomføre yrkeskompetansen til et yrke de ikke ønsker, før de får anledning til å ta et nytt valg. Utvalget mener at forslaget vil gjøre at skolene i større grad kan tilpasse utdanningsløpet til hver enkelt elev. Dette burde skolene være i stand til allerede, uten å fjerne retten til påbygg etter Vg2.

Kapittel 9 Styring, roller og ansvar i videregående skole

97. Fylkeskommunen må få et større ansvar for å ivareta karriereveiledningen

NSO støtter utvalgets forslag. En styrket karriereveiledning er noe NSO har ønsket lenge. NSO mener at god rådgivning før studiene er en av nøklene til å arbeide mot sosioøkonomiske og kulturelle forskjeller i tilgangen til høyere utdanning. Vi mener det må satses på rådgivning gjennom større tildelinger og kompetansekrav til rådgiverne. Både rådgivere, lærere i grunn- og videregående skole, og utvalgte offentlige tjenester bør ha kompetanse om hvordan utdanningssystemet fungerer og hvilke veier ungdom og voksne kan velge.

Like muligheter til å tilegne seg informasjon om høyere utdanning er en viktig forutsetning for lik rett til utdanning. NSO mener at høyere utdanning skal oppleves som tilgjengelig for alle.

Karriereveiledning skal gjelde i like stor grad i grunn- og videregående skole og i voksenopplæring.

100. Det etableres et nasjonalt fagråd for studieretninger og høyere utdanning

NSO støtter utvalgets forslag. Å etablere et nasjonalt samarbeidsråd for studieforberedende utdanningsprogrammer vil virke positivt for alle parter. Dette mener vi er et viktig steg mot et tettere samarbeid mellom videregående skole og høyere utdanning. Dette vil være et positivt tiltak som vi tror vil gi ferske studenter bedre forkunnskaper, og en tydeligere forståelse av hva som forventes og kreves.

Vi ønsker å påpeke at Norsk studentorganisasjon bør være representert i det nasjonale fagrådet.

101. Det opprettes et nasjonalt faglig råd for hver studieretning

NSO støtter utvalgets forslag. Dette vil være et nyttig supplement til det nasjonale fagrådet.

Vi ønsker å påpeke at Norsk studentorganisasjon også bør være representert i rådene. Utvalget lister opp elevorganisasjonen, lærerorganisasjonene og andre relevante aktører. Vi mener at NSO også er en relevant aktør.

102. Det utvikles nettverk og faste strukturer for samarbeid mellom videregående skoler, regionale høyere utdanningsinstitusjoner og andre kompetansemiljøer, herunder lokalt arbeidsliv.

NSO støtter utvalgets forslag. Vi tror denne type nettverk vil kunne gjøre overgangene og til høyere utdanning bedre og ikke minst gi et bredere blikk på hvilke muligheter ulike utdanningsvalg gir i arbeidslivet.

103. Det settes i gang forskning som belyser hva karakterer og utdanningsbakgrunn fra videregående skole betyr for å lykkes i høyere utdanning.

NSO støtter utvalgets forslag. Hvis vi skal sikre en bedre gjennomføring i videregående og høyere utdanning er det avgjørende at vi har ny kunnskap om hvordan overgangene i utdanning påvirker elever og studenter.

NSO er derimot kritisk til at utvalget velger å snevre inn tematikken til å handle om karakterer og utdanningsbakgrunn fra videregående skole. NSO mener det er viktig å se på denne problemstillingen i et bredere perspektiv. Vi kan ikke begrense forskningen til hvordan videregående skole påvirker høyere utdanning. I tillegg så mener vi at en heller ikke kan begrense forskningen til hvordan videregående skole påvirker høyere utdanning. Barn og ungdom blir påvirket gjennom hele utdanningsløpet, og det vil ha påvirkning på hvorvidt studentene lykkes.

Kjønn, etnisitet, sosioøkonomisk bakgrunn, kompetente lærere, funksjonsnedsettelse osv. Dette er bare noen av faktorene som påvirker karakterene elevene får i ungdomsskole/videregående, de samme faktorene påvirker også hvorvidt en lykkes i høyere utdanning. Hvis vi da kun forsker på hvordan karakterer påvirker hvorvidt du lykkes i høyere utdanning, eller ikke, vil vi ikke kunne finne de andre bakenforliggende årsakene som påvirker karakterer og høyere utdanning.